Yanina Kambalova
Dragomanov Ukrainian State University, Kyiv, Ukraine
ORCID iD: 0000-0003-2886-7696

DIGITALIZATION OF HISTORY EDUCATION IN THE NEW UKRAINIAN SCHOOL ENVIRONMENT

Abstract. This article explores the key aspects of the digitalization process in historical education in the New ukrainian school environment. The author emphasizes the importance of developing digital competences and using digital technologies as a tool to modernize the educational process. The author stated that integrating digital tools and visual information resources into the educational process of Ukrainian educational institutions is a highly relevant area of research in the field of history teaching methodology and analyzes the scholarly contributions of Ukrainian experts to this issue.
Keywords: New Ukrainian School, digitalization, digital competence, digital tools.

Яніна Камбалова
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова, Київ, Україна
ORCID iD: 0000-0003-2886-7696

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Анотація. У статті розглянуто основні аспекти процесу цифровізації історичної освіти в умовах Нової української школи. Автор наголошує на важливості розвитку цифрових компетентностей та використання цифрових технологій як інструменту модернізації освітнього процесу. Автором зазначено, що інтеграція цифрових інструментів та візуальних інформаційних ресурсів у освітній процес українських навчальних закладів є надзвичайно актуальним напрямком наукових досліджень в галузі методики навчання історії та аналізує науковий доробок українських фахівців з цієї проблеми.
Ключові слова: Нова українська школа, цифровізація, цифрова компетентність, цифрові інструменти.

Цифровізація освітнього середовища є одним із ключових напрямів розвитку сучасних освітніх систем і суттєво впливає на організацію навчального процесу в різних предметних галузях [1]. Автори Державного стандарту базової середньої освіти в Україні [2] зосереджують увагу на важливості формування цифрових компетентностей та використання цифрових технологій як інструменту модернізації освітнього процесу та розвитку дослідницьких вмінь і пізнавальної самостійності сучасних здобувачів освіти.

Процес цифровізації історичної освіти в умовах Нової української школи передбачає комплексну трансформацію форм організації навчання, впровадження інноваційних освітніх технологій, методів та методичних прийомів, засобів з метою формування критичного мислення, медіаграмотності та предметних компетентностей здобувачів освіти. Постійно зростає потреба в осмисленні реальних практик використання цифрових інструментів у навчанні історії та їх співвіднесенні із задекларованими освітніми цілями [1]. Цифрові

технології, на думку М. Москалюка та А. Леня, "відіграють важливу роль, оскільки змінюють способи комунікації, навчання, професійної діяльності та особистісного розвитку, водночас стимулюючи інноваційні процеси в різних сферах і підвищуючи якість життя" [3, с. 92].

Особливості впровадження цифровізації освітнього середовища, та використання візуальних інформаційних ресурсів у навчально-виховному процесі в умовах Нової української школи є одним з сучасних напрямів наукових досліджень в галузі методики навчання історії. Українські науковці О. Гетманюк, К. Петрова, Є. Шмідт обґрунтовують у своїх наукових доробках можливості використання мультимедійного освітнього контенту, 3D-моделювання відомих історико-архітектурних пам'яток, віртуальних архівів, музейних екскурсій та історичних турів, інтерактивних хронологій та електронних картографічних інструментів тощо [4; 5]. Дослідниця Л. Добрунова акцентує увагу на застосуванні мультимедійних матеріалів для об'єктивного відтворення історичних подій та аналізу їх причинно-наслідкової структури та наголошує, що "інтерактивні карти, цифрові хронології, інфографіка, мережеві схеми та мультимедійні реконструкції сприяють більш наочному, структурованому й доступному викладу складної історичної інформації, активізують пізнавальну діяльність здобувачів освіти та поглиблюють розуміння історичних процесів" [6]. М. Москалюк та А. Лень висвітлюють ключові аспекти цифровізації освіти, зокрема, використання інтерактивних онлайн-ресурсів, мультимедійних матеріалів для представлення історичних подій, та аналізують можливості цифрових інструментів для розширення доступу до історичних джерел, поглибленного аналізу історичних документів, візуалізації історичних процесів і розвитку критичного мислення здобувачів освіти [3].

Великий масив сучасних методичних наукових досліджень нині зосереджено навколо проблеми впливу інтернету та штучного інтелекту на освітній процес. Дослідники наголошують, що використання Інтернету та штучного інтелекту в освітньому процесі сприяє покращенню якості контенту та створенню більш структурованих, логічно побудованих презентацій та відеоуроків.

Контроверсійною науковою проблемою на сучасному етапі залишається визначення меж та допустимих рамок застосування інструментів цифрової візуалізації на уроках історії. Деякі вітчизняні дослідники розглядають цифрові інструменти лише в якості ілюстративного ресурсу, в той час як поза увагою залишається їхні аналітичні можливості. Як наголошують автори публікації "Цифрові інструменти в реалізації дослідницького підходу в шкільній історичній освіті": "орієнтація на цифрові засоби візуалізації готового контенту не супроводжується системним залученням інструментів, здатних забезпечити повноцінну реалізацію дослідницького підходу…" [1]. На думку Добрунової Л., такий підхід може призвести до примітивізації аналізу історичних явищ та процесів і неповноцінного пояснення їхнього контексту [6].

Отже, одним з провідних завдань та нагальною потребою модернізації системи шкільної історичної освіти на сучасному етапі є розвиток цифрової грамотності здобувачів освіти та підготовка майбутніх вчителів історії до використання у навчальній діяльності нових технічних можливостей цифрової

освіти. Робота з освітніми цифровими інструментами, які постійно оновлюються, надає можливість інтеграції інноваційних підходів у процесі викладання історії в навчальних закладах України. Інноваційні цифрові технології слід використовувати не лише для отримання додаткової історичної інформації, а й для формування аналітичних та дослідницьких вмінь, критичного мислення та історичної свідомості здобувачів освіти в умовах Нової української школи.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Мороз П., Пометун О., Гупан Н., Ремех Т., Мороз І. Цифрові інструменти в реалізації дослідницького підходу в шкільній історичній освіті. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2026. Том 113. №3. URL: https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/view/142. DOI: https://doi.org/10.33407/itlt.v113i3.6633 (дата звернення: 20.10.2026).

2. Державний стандарт базової середньої освіти. Освіта.UA. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/#google_vignette (дата звернення: 18.10.2026).

3. Москалюк М., Лень А. Цифрові технології та їх роль у вивченні історії. *Open educational e-environment of modern University*. 2025. № 18. URL: https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/581. DOI: https://doi.org/10.28925/2414-0325.2025.188 (дата звернення: 18.10.2026).

4. Гетманюк О. І. Цифрові інструменти як засіб реалізації STEM-підходу під час вивчення геометрії в НУШ. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2026. № 27. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/%D0%93%D0%B5%D1%82%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%8E%D0%BA.pdf. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.18675718 (дата звернення: 20.10.2026).

5. Петрова К., Шмідт Є. Цифровізація викладання історії у школі: нові можливості та загрози у формуванні української ідентичності. *Педагогічні науки та освіта.* Запоріжжя : СТАТУС. 2024. С. 69 – 76.

6. Добрунова Л. Е. Інноваційні підходи до візуалізації історичних даних у процесі викладання подій 1917 – 1921 років. *Вісник гуманітарних наук*. 2026. № 19. URL: https://h-visnyk.com.ua/index.php/home/article/view/597/586. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.20121526 (дата звернення: 20.10.2026).